

ГАЗЭТА ВЫХОДЗІЦь РАЗ У ТЫДЗЕНЬ — ПАНА 30 Н. ФОН.

LE JOURNAL BIELORUSSIEN
„LA PATRIE”DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG
„DAS VATERLAND“THE BELORUSSIAN NEWSPAPER
„THE FATHERLAND“

№ 37 (572)

Нядзеля 10-га верасня 1961 г.

ГОД ВЫДАНЬЯ 15

Савецкія махінацыі зь ядзернымі выпрабаваньнямі

Аднабаковая пастанова савецкага ўраду ўзнаваць выпрабаваны сваёй ядзернай зброй зводзіць да нуля амаль трохгадовую працу Жэнэўскай канфэрэнцыі, якая пачалася 31-га кастрычніка 58-га году.

Увесе час савецкі ўрад спэкуляваў доказамі, што, бывшам-бы, працягваць перамовы ў Жэнэве німа сэнсу, таму, што за такі доўгі час яны не дали ніякіх вынікаў.

Запраўды, вялікіх вынікаў на канфэрэнцыі не дасягнута. Але савецкі бок, разумела, замоўчавае тое, што віной гэтага быў сыштатматычны сабатаж савецкага боку ўсіх прапанаваў заходных краінаў, і пойная адсутнісць канструктыўных прапанаваў з боку савецкай дэлегаціі.

Аднак было-б памылковым думаць, што на канфэрэнцыі нічога ня было дасягнута. Наадварот, за мінулыя 34 месяцы заходнім дэлегацыям удалося з надзвычайнай цярпільвасцю перамагчы савецкія маністры і давесць канфэрэнцыю да такой стадыі, у якой сталася магчымы падпісанье канкрэтнага пагаднення ў тых пунктах, у якіх нарэшце гэта пагадненне было дасягнута.

Прыгадаем, як адбываўся канфэрэнцыя. Яна пачалася пасля таго, як тэхнічныя эксперыты вясмы краінаў прыйшлі да выясніваць, што стварэнне систэмы кантролю над парушэннямі пагаднення ёсць забароне ядзерных выпрабаваньняў — зусім магчымае. Яшчэ перад гэтым амэрыканскі ўрад спыніў свае ядзерныя выпрабаваньні. Савецкі ўрад правёў сваю апошнюю ядзерную выхух 1-га і 3-га лістапада 58-га году, гэта значыць праз месяц пасля пачатку Жэнэўскай канфэрэнцыі. Усё-ж амэрыканскі ўрад згадзіўся і далей не ўзнайліць выпрабаваньняў пры ўмове, што з савецкага боку яны таксама будуть спынены.

Галоўным пытаннем у Жэнэве ад савета пачатку было стварэнне систэмы эфектулага кантролю над магчымымі парушэннямі пагаднення аб спыненіні ядзерных выхухаў. Заходнія дэяржавы заяўлі, што яны загадзя адкрываюць тэрыторыі сваіх краінаў для ўсіх відаў кантролю. Ня глядзячы на ліст, у якім бывшамі пасяроды скончыўся шлях беларускі пісьменнік і журналіст Усевалад Краўчанкі. Пісьменнік высказаў або быў выкінуты з вакна пятага паверху гатоў і забыўся насымерці. Абставіны гэтыя съмерці съмерці яшчэ понасьці яго пычыні ўзвысіліся, хоць пагадненіе было ўзведзеніе, хоць галоўнае сталася падкаманды адрозу. Французская ўлады паведамілі, што паліцыя знайшла ліст Краўчанкі, у якім ён пісаў, што не пагаджаеца з савецкім рэжымам, які хоча быць камуністым і на хоча вяртацца ў Савецкі Саюз. Пойны тэкст лістам на ведамы: французская ўлады тримаюць яго бывшам у сакроце. У міжчасе некаторыя французскія газеты паведамілі, што Краўчанкі ў сваім лісце пісаў бывшам і аб тым, што ён, пастаноўшы не вяртацца ў СССР, не жадаў заставацца на Захадзе жывым, каб не стаўляць у небяспеку сваю сям'ю, і таму пакончыў бывшам самагубствам.

Ня глядзячы на ліст, у якім бывшамі пасяроды скончыўся самагубства, французская паліцыя ўважае, што янич ня ўсе аbstавіны справы высьветленыя. У съездзе з'яўлялася савецкая амбасада. Паводле вестак з тых-жэ кропінкаў, це-ла Усевалада Краўчанкі мае быць перавезене ў Менск і там пахаванае.

Апрача гэтага, французская газета «Пары Жур» паведамляла, што цягнік з групай савецкіх турыстычных, да якіх належала і Краўчанка, быў змушаны з тэхнічных прычынаў спыніцца па дарозе з Кан у Парыж. У часе спынкі яшчэ два съеры гэтай-жэ савецкай турыстычнай групы з Беларусі пакінулі группу і заяўлі або сваім жаданнем заставацца ў Францыі. Прозвішчы гэтых дэльвіюх асобаў нам пакуль-што ня ведамыя. Паводле некаторых вестак, у цягніку ў групе беларускіх турыстычных паўстаў скапал, цягнік быў спынены пры дапамозе гамульніца і два съеры групы ўцяклі з яго.

Хоць-ж належала да гэтай групы? Аб гэтым можна меркаваць з наступнай зачэмкі змешчанай у газэце «Лігаратура і Мастацтва» з 22 жніўня:

«Днямі з Менску ў Парыж выехала турыстычная група работнікаў культуры БССР, зарганізаваная Беларускім таварыствам дружбы і культурнай сувязі з замежнімі краінамі.

У ейны склад уваходзіць пісьменнікі В. Вітка, П. Пестрак, Ус. Краўчанка, народны мастак БССР І. Ахрэмчык, мастак Р. Ціхановіч, рэжысэр Тэатру імя Янкі Купалы В. Броўкін, мастацкі кіраўнік Тэатру імя М. Горкага В. Родліх, народны артысткі БССР Г. Абуховіч, Р. Кацельнікава, народныя артысты БССР Я. Палосін, Я. Карнавуха і іншыя — усяго 24 асобы. Усе яны пастановілі выкырсці свой адпачынк для падарожжа

магчымы, савецкі бок высунуў дамаганьне, эгары ведаючы, што яно няпрыемлемыя для заходніх дэяржаваў. Савецкі ўрад дамагаўся, каб състэму кантролю ачольваў не адзін чалавек, які-б меў міжнародныя дэвер, але трох — ад трох блёкаў, пры чым кожны зь іх павінен мець права вэта.

Ніяма нічога дзіўнага, што цяпер, калі савецкі ўрад пайшоў на адкрыты зрыву на канфэрэнцыі, ягоныя заявы што гэта будзе падпісанца умову аб спыненіні ядзерных выпрабаваньняў падчас усегдулага разбрэзкі, амэрыканскі дэлегат Дын мог называць толькі «адкрытым ашуканствам».

Узнаўленыя савецкіх тэрмайдзерных выпрабаваньняў выклікала абуруненне ўсім съвеце.

Асабліва войстра рэагавалі на яго дэлегаты белградскай канфэрэнцыі інтуналных краінаў. Прадстаўнік югаслаўскага ўраду заяўві, што паведам-

(Заканчэнне на 2-ой бачыне)

паводле турыстычных пущёвак у Францыі.

Турыстычны пабудыць за мяжой два тыдні. Яны сустэрнуцца з французскімі пісьменнікамі, артыстамі і мастакамі, пазнайміцацца з съестычнімі мясоўшчынамі. Парыжу ѹ іншых гарадоў, з жыцьцём і культурай французскага народу».

Паводле пісьменнікаў, што Краўчанкі пачалася падкаманды адрозу. Французская ўлады паведамілі, што паліцыя знайшла ліст Краўчанкі, у якім ён пісаў, што не пагаджаеца з савецкім рэжымам, які хоча быць камуністым і на хоча вяртацца ў Савецкі Саюз. Пойны тэкст лістам на ведамы: французская ўлады тримаюць яго бывшам у сакроце. У міжчасе некаторыя французскія газеты паведамілі, што Краўчанкі ў сваім лісце пісаў бывшам і аб тым, што ён, пастаноўшы не вяртацца ў СССР, не жадаў заставацца на Захадзе жывым, каб не стаўляць у небяспеку сваю сям'ю, і таму пакончыў бывшам самагубствам.

Галоўным пытаннем у Жэнэве ад савета пачатку было стварэнне систэмы эфектулага кантролю над парушэннямі пагаднення аб спыненіні ядзерных выхухаў. Заходнія дэяржавы заяўлі, што яны загадзя адкрываюць тэрыторыі сваіх краінаў для ўсіх відаў кантролю. Ня глядзячы на ліст, у якім бывшамі пасяроды скончыўся самагубства, французская паліцыя ўважае, што янич ня ўсе аbstавіны справы высьветленыя. У съездзе з'яўлялася савецкая амбасада. Паводле вестак з тых-жэ кропінкаў, це-ла Усевалада Краўчанкі мае быць перавезене ў Менск і там пахаванае.

Апрача гэтага, французская газета «Пары Жур» паведамляла, што цягнік з групай савецкіх турыстычных, да якіх належала і Краўчанка, быў змушаны з тэхнічных прычынаў спыніцца па дарозе з Кан у Парыж. У часе спынкі яшчэ два съеры гэтай-жэ савецкай турыстычнай групы з Беларусі пакінулі группу і заяўлі або сваім жаданнем заставацца ў Францыі. Прозвішчы гэтых дэльвіюх асобаў нам пакуль-што ня ведамыя. Паводле некаторых вестак, у цягніку ў групе беларускіх турыстычных паўстаў скапал, цягнік быў спынены пры дапамозе гамульніца і два съеры групы ўцяклі з яго.

Хоць-ж належала да гэтай групы? Аб гэтым можна меркаваць з наступнай зачэмкі змешчанай у газэце «Лігаратура і Мастацтва» з 22 жніўня:

«Днямі з Менску ў Парыж выехала турыстычная група работнікаў культуры БССР, зарганізаваная Беларускім таварыствам дружбы і культурнай сувязі з замежнімі краінамі.

У ейны склад уваходзіць пісьменнікі В. Вітка, П. Пестрак, Ус. Краўчанка, народны мастак БССР І. Ахрэмчык, мастак Р. Ціхановіч, рэжысэр Тэатру імя Янкі Купалы В. Броўкін, мастацкі кіраўнік Тэатру імя М. Горкага В. Родліх, народны артысткі БССР Г. Абуховіч, Р. Кацельнікава, народныя артысты БССР Я. Палосін, Я. Карнавуха і іншыя — усяго 24 асобы. Усе яны пастановілі выкырсці свой адпачынк для падарожжа

магчымы, савецкі бок высунуў дамаганьне, эгары ведаючы, што яно няпрыемлемыя для заходніх дэяржаваў. Савецкі ўрад дамагаўся, каб състэму кантролю ачольваў не адзін чалавек, які-б меў міжнародныя дэвер, але трох — ад трох блёкаў, пры чым кожны зь іх павінен мець права вэта.

Ніяма нічога дзіўнага, што гэта будзе падпісанца умову аб спыненіні ядзерных выпрабаваньняў падчас усегдулага разбрэзкі, амэрыканскі дэлегат Дын мог называць толькі «адкрытым ашуканствам».

Узнаўленыя савецкіх тэрмайдзерных выпрабаваньняў выклікала абуруненне ўсім съвеце.

Асабліва войстра рэагавалі на яго дэлегаты белградскай канфэрэнцыі інтуналных краінаў. Прадстаўнік югаслаўскага ўраду заяўві, што паведам-

(Заканчэнне на 2-ой бачыне)

ВОРГАН БЕЛАРУСКАЙ НАЦЫЯНАЛЬНА- ВЫЗВОЛЬНАЙ ДУМКІ

DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG „BAČKAUŠCINA“ („VATERLAND“)

Herausgeber: Vladimir BORTNIK

Postadresse: Die Weissruthenische Zeitung „Bačkausčina“ („Das Vaterland“), (13 b) München 19, Schlossfach 69.

Druck: „LOGOS“, Buchdruckerei u. Verl., G.m.b.H., München 19, Bothmerstr. 14
Цена: Нямеччына: на год — 14,— м.; 6 м-цаў — 7,50 м.; 3 м-цы — 4,25 м.;
ЗША і Канада: на год — 8,— д.; 6 м-цаў — 4,50 д.; 3 м-цы — 2,50 д.; 1 нумар — 0,20 м. Ангельшчына і Аўстралія: 39 шыл.; 21 шыл.; 12 шыл.; 1 шыл.;
Бельгія: 210 фр.; 120 фр.; 75 фр.; 5 фр. Францыя: 800 фр.; 450 фр.; 250 фр.;
20 фр. Аргентына: 80 пэз.; 45 пэз.; 25 пэз.; 2 пэз. Перасылка летнікай поштой кампакт падвойна. Падвойныя нумары газеты разам з «Каласкамі» ўважаюцца падвойными. Нумары газеты разам з «Каласкамі» ўважаюцца падвойными.

Банковое кошло: Zeitung „Bačkausčina“, Konto Nr. 357-125, Bay. Hypotheken- u. Wechselbank, München.

ЖЫДЫ БЯДУЮЦЬ НЕ АДНЫ

У Савецкім Саюзе, упрышыну ад 1948 года, выйшаў у съвет жыдоўскі (у мове ідиш) літаратурны двумесячнік (за ліпень-жнівень 1961 г.) «Советы Гаймлянд». Супрацоўнік вялікае амэрыканскія газеты «Нью-Ёрк Таймс» (23, 8, 61), сп. Гары Шварц, каментуючы гэты факт, піша: «Ад 1948 г. Жыды былі адзінічнай міншынай Савецкага Саюзу, якія адмаячыліся права публікаваць агульнае газеты ці часопісу, прысьвечаных сваёй культуры і выдадзеныя на сваёй мове». Гэта ўжо не першы раз, што ў амэрыканскім прэсе савецкія Жыды выстуўляюцца, што адзінай пакрыўдженай нацыянальнаю міншынай Савецкага Саюзу, якія адмаячыліся права публікаваць агульнае газеты ці часопісу, прысьвечаных сваёй культуры і выдадзеныя на сваёй мове». Гэта ўжо не першы раз, што ў амэрыканскім прэсе савецкія Жыды выстуўляюцца, як адзінай пакрыўдженай нацыянальнаю міншынай Савецкага Саюзу. А тым часам эта зусім якія савецкія Жыды выстуўляюцца, якія адмаячыліся права публікаваць агульнае газеты ці часопісу, прысьвечаных сваёй культуры і выдадзеныя на сваёй мове». Гэта ўжо не першы раз, што ў амэрыканскім прэсе савецкія Жыды выстуўляюцца, якія адмаячыліся права публікаваць агульнае газеты ці часопісу, прысьвечаных сваёй культуры і выдадзеныя на сваёй мове». Гэта ўжо не першы раз, што ў амэрыканскім прэсе савецкія Жы

